

Marek Motyka

Międzyuczelniana Studencka Sesja Naukowa w 80-tą rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości

---

Słupskie Studia Historyczne 7, 235-239

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

utajnione, również Wojewódzki Konserwator Zabytków w Koszalinie nie dysponuje dla nich dokumentacją. Wykonana przez nas jest więc prawdopodobnie pierwszą i jedyną

**Tomasz Katafiasz
Andrzej Przytarski
WSP Słupsk**

Międzyuczelniana Studencka Sesja Naukowa w 80-tą rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości

W dniach 25 i 26 listopada 1998 roku w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Słupsku odbyła się Międzyuczelniana Studencka Sesja Naukowa na temat – *Polityczny i terytorialny kształt przyszłej Polski w wizjach mężów stanu, działaczy niepodległościowych i wojskowych. Niepodległa – wyśniona a rzeczywista*. Celem sesji było uczenie w sposób najbardziej efektywny i właściwy adeptom historii 80 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Pomysłodawcą przedsięwzięcia był opiekun Studenckiego Koła Naukowego Historyków, dr Tomasz Katafiasz, a wykonawcami studenci historii – członkowie Koła Naukowego. Na zaproszenie odpowiedziało pięć Studenckich Kół Naukowych: z Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Opolskiego, WSP w Rzeszowie, WSR-P w Siedlcach i z Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku. Z ośrodków tych początkowo zgłoszono 20 referatów, jednak w związku z wycofaniem się delegacji pułtuskiej z udziału w sesji, ostatecznie potwierdzono 12, do których należy doliczyć 6 referatów przygotowanych przez studentów z WSP w Słupsku.

Pierwszego dnia, 25 listopada, gości powitał i sesję otworzył Z-ca Dyrektora Instytutu Historii dr Józef Lindmajer. W sesji udział wzięli też pracownicy naukowcy Instytutu Historii, licznie zgromadzeni studenci Wydziału Filologiczno-Historycznego i uczniowie Liceum Społecznego

w Słupsku – głównie jako słuchacze, choć nie brakowało wśród nich aktywnych uczestnikom dyskusji.

Referat wprowadzający – *Początki II Rzeczypospolitej w świadomości uczniów końca XX wieku* wygłosił kol. Paweł S u c h o z e b r s k i z WSR-P w Siedlcach, który przedstawił wyniki badań na ten temat, przeprowadzonych wśród uczniów szkół podstawowych i średnich województwa siedleckiego i podlaskiego. Autor rozdał słuchaczom oryginalne ankiety wypełnione przez uczniów w trakcie badań, które w doskonały sposób zobrazowały treść referatu, unaoczniając rzeczywisty stan świadomości historycznej współczesnej uczącej się młodzieży. Sławomir H i n c z a, WSP Słupsk, w referacie – *Koncepcje odzyskania niepodległości przez Polskę w okresie, między powstaniem listopadowym a powstaniem styczniowym*, wskazał na historyczne korzenie dyskusji o wolnej Polsce, przedstawił bowiem programy jej odbudowy sformułowane przez główne obozy polityczne Wielkiej Emigracji, poczynając od Hotelu Lambert, a na skrajnej lewicy Gromad Ludu Polskiego kończąc.

Robert K o n o f a ł z WSP w Słupsku, w kolejnym referacie, zatytułowanym *Odzyskanie niepodległości w programach głównych polskich partii politycznych do 1914 roku*, dokonał analizy wizji niepodległej Polski w dokumentach programowych: PPS, SDKPiL, SND i PSL a także przyczyn, które spowodowały powstanie orientacji proaustriackiej i prorosyjskiej. Po wygłoszeniu tego referatu prof. Marian Drozdowski zapoczątkował dyskusję, która skoncentrowała się wokół pytania: czy istnieje potrzeba prezentacji uczniom efektów badań historycznych, skoro i tak mają problemy z opanowaniem podstawowych wiadomości programowych?

Dalsze referaty dotyczyły poglądów na kwestię niepodległości Polski trzech wielkich mężów stanu: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Wincentego Witosa. Andrzej P r z y t a r s k i z WSP w Słupsku przedstawił referat pt. *Niepodległa – wysniona. Wizja niepodległości Polski w oczach Józefa Piłsudskiego w latach jego działalności w Polskiej Partii Socjalistycznej*; Adam N a p i ó r k o w s k i, z WSP w Rzeszowie, mówił na temat – *Koncepcje niepodległego państwa polskiego według Romana Dmowskiego*; Marek M o t y k a, z WSP w Słupsku, skupił się na zagadnieniu: *Droga do niepodległej Polski według Wincentego Witosa – ewolucja poglądów*. Po tych referatach odbyła się

żywa dyskusja dotycząca różnic w poglądach Dmowskiego i Piłsudskiego.

Referat Daniela K i e l a r a, z WSP w Rzeszowie, przypomniał *Działalność Tymczasowego Rządu Ludowego w Lublinie*, który stanowił pierwszą próbę wprowadzenia w życie jednej z koncepcji niepodległej Polski – jako republiki ludowej. Ten referat zamknął blok tematyczny idei i projektów odbudowy wolnej Polski.

W godzinach popołudniowych wznowiono obrady w ramach bloku tematycznego poświęconego walkom o utrzymanie niepodległości przez młode państwo polskie i kształt jego granic, a także jednostkom wojskowym i ludziom biorącym w nich udział. Łukasz K u ś, z Uniwersytetu Opolskiego, przedstawił referat – *Kształtowanie się granicy polsko-czechosłowackiej po I wojnie światowej*; omówił między innymi genezę i przebieg sporu o Śląsk Cieszyński, a także scharakteryzował postawy ludności polskiej wobec interwencji zbrojnej. Student z WSP w Słupsku, Romuald G n i b a, w swoim referacie – *Rola Kaszuby – Antoniego Abrahama w przyłączeniu Pomorza do Polski w latach 1919-1920* przybliżył bogaty, naznaczony licznymi aresztowaniami przez władze pruskie, życiorys człowieka-legendy, który – nie zważając na przeciwności losu – próbował prowadzić działalność na rzecz uświadomienia narodowego Kaszubów. W zastępstwie nieobecnego, z powodu choroby, studenta z Uniwersytetu Śląskiego, Wojciecha J a n i k a, główne tezy jego referatu – *Proces powrotu Ziemi Cieszyńskiej do Polski* zaprezentował dr Tomasz Katafiasz. Pierwszy dzień obrad zamknęła dyskusja wokół problemu przynależności państwowej Ziemi Cieszyńskiej.

Drugiego dnia, 26 listopada, uczestnicy sesji przenieśli się do Zamku Książąt Pomorskich, gdzie Dyrekcja Muzeum Pomorza Środkowego udostępniła, na potrzeby obrad, Salę Rycerską. Gości powitał Dyrektor Muzeum mgr Mieczysław Jaroszewicz, który zaprosił także do zapoznania się ze zbiorami Muzeum. Po powitaniu, prowadzący obrady, Marek Motyka, przypomniał zgromadzonym tematy referatów z poprzedniego dnia, gdyż do słuchaczy dołączyli uczniowie Liceum Społecznego wraz ze swoimi nauczycielami i wychowawcami.

Pierwszy referat wygłosiła kol. Dorota Ł a c z e k z WSR-P w Siedlcach – *Działalność Polskiej Organizacji Wojskowej na południowo-zachodnim Podlasiu*. Przybliżyła w nim problem począwszy od genezy POW, poprzez strukturę organizacyjną, a na działalności wy-

wiadowczej kończąc. Zagadnieniem wpływu działań wojennych w 1920 r. na kształt granicy wschodniej Polski zajął się przedstawiciel WSP w Rzeszowie, Jacek O s m y k, w referacie – *Wojna polsko-bolszewicka. Kształtowanie się wschodniej granicy państwa polskiego*. Po przerwie Rafał R o g u s k i, z WSR-P w Siedlcach, niejako uzupełnił referat swojego poprzednika poruszając zagadnienie dotyczące – *Postawy społeczeństwa Podlasia wobec wojny polsko-sowieckiej*. Autor przedstawił reakcje wszystkich warstw społecznych Podlasia, włącznie z mniejszościami narodowymi, wysuwając na koniec wnioski, że dla większości tzw. „tutejszych” wojna 1920 r. była obca, przy wskazaniu na sympatię raczej dla Rosji, niż dla „Legionistów”. Przemysław L e n a r t, z Uniwersytetu Opolskiego, opracował temat – *Udział lotnictwa wielkopolskiego w walkach o niepodległość Polski w latach 1918-1919*. Autor omówił okoliczności przejścia przez Polaków sprzętu lotniczego po Niemczech, problemy związane z formowaniem pierwszych eskadr bojowych, a także ich udział w walkach na froncie wschodnim.

Ta część obrad zakończyła się licznymi pytaniami do autorów, a szczególnie do kol. D. Łączek i kol. R. Roguskiego, choć nie zabrakło pytań związanych z lotnictwem.

Po dłuższej przerwie, w trakcie której goście zapoznali się ze zbiorami Muzeum, przystąpiono do dalszych obrad, które zdominowali goście z Opola. Tomasz Z a j ą c przedstawił materiał – *Polsko-amerykańska eskadra „Kościuszko” i jej udział w wojnie polsko-sowieckiej*, tym ciekawszy, że Autor próbował odpowiedzieć na pytanie, dlaczego amerykańscy i angielscy lotnicy chcieli ochotniczo walczyć o Polskę. Marcin M r ó w k a był autorem referatu – *Działalność wojskowa generała Lucjana Żeligowskiego w latach 1918-1920, a dziejami 8. Pułku Ułanów im. Ks. Józefa Poniatowskiego w latach 1919-1920* zajęła się Klaudia P i e c h o t a, przybliżając dość szczegółowo jego udział w walkach z Rosjanami i bój pod Komarowem (31 VIII 1920). Krzysztof R o m a n o w s k i, z WSP w Słupsku, podsumował niepodległościowe wysiłki Polaków w referacie – *Polska 1921 roku w liczbach (terytorium, ludność, gospodarka)*, opartym na pierwszym źródle statystycznym z 1921 r.

Na zakończenie sesji dr T. Katafiasz podziękował wszystkim za udział w obradach, a szczególnie gościom, którzy swoją obecnością wzbogacili słupskie studenckie obchody Święta Niepodległości; wyraził

także nadzieję, iż wysiłek referentów zostanie utrwalony wydaniem materiałów sesji drukiem. Dr T. Katafiasz podziękował także wszystkim, którzy wkładem organizacyjnym przyczynili się do odbycia sesji i godnego przyjęcia gości. Do jego słów przyłączył się także M. Motyka, zamykając formalnie obrady sesji. Należy dodać, że sesji towarzyszyła wystawa fotograficzna w hallu budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego, obrazująca osiągnięcia Koła Naukowego Historyków z WSP w Słupsku, a w szczególności przebieg prac obozu naukowego w Kołobrzegu.

Marek Motyka
WSP Słupsk, V rok historii

Trzecia Międzynarodowa Konferencja Naukowa
– *Klasztor w mieście średniowiecznym i nowożytnym,*
Turawa 6 - 8. 05. 1999 r.

Konferencja poświęcona roli klasztorów w mieście średniowiecznym i nowożytnym była już trzecią z cyklu *Klasztor w...* i została zorganizowana przez Instytut Historii Uniwersytetu w Opolu i Instytut Historii Uniwersytetu we Wrocławiu (Pracownia Badań nad Dziejami Zakonów i Kongregacji Kościelnych). Ze względu na obfitość materiału referaty wygłaszano w dwóch sekcjach (A i B), z wyjątkiem dnia ostatniego, przy czym w każdej z nich obradowano w obrębie dwóch zagadnień.

Konferencję rozpoczęto sesją plenarną, w czwartek 6.05., którą zainaugurował M. Derwich (Wrocław) referatem *Klasztor w mieście – zarys problematyki*, gdzie podał proponowany kwestionariusz badawczy do dyskusji, poruszający wzajemne relacje między mieszczanami a zakonnikami, przy wysunięciu jednak tych ostatnich na plan pierwszy, co tłumaczy się zakresem konferencji (reguły zakonne a realia życia w mieście, stosunek zakonników do miasta i cywilizacji miejskiej, wpływ klasztorów na formowanie się miast, życie codzienne mnichów w ośrodkach miejskich, topografia zabudowy monastycznej w miastach.